

به وقت تفکر

در خانه همگام با مدرسه

درس نامه

مطالعات اجتماعی پنجم دبستان

فصل ۴ (زیارت مکان های مقدس)

درس ۱۸ (سفر به کربلا (۲))

دبستان پسرانه دکتر قریب منطقه ۱۸ آموزش و پرورش تهران

سال تحصیلی : ۹۸-۹۹

۱- یک هفته از سفر عماد به کربلا می گذشت.

۲- رضا بی صبرانه منتظر بازگشت برادرش، عماد بود.

۳- روزی که قرار بود عماد از سفر به کربلا برگردد، اعضای خانواده و بعضی از خویشان و دوستان برای استقبال از او به فرودگاه رفتند.

۴- پس از نماز ظهر و خوردن ناهار، همه ی اعضای خانواده دور هم نشستند و منتظر شدند تا عماد برایشان حرف بزند.

۵- عماد سوغاتی هایی را که برای رضا و خواهرانش آورده بود به آن ها داد و بچه ها هم تشکر کردند.

۶- رضا پرسید: « عماد جان شما از اینجا به پایتخت عراق رفتید؟ »

۷- عماد گفت: « نه، ما در فرودگاه نجف از هواپیما پیاده شدیم و سه روز اول را در نجف بودیم. »

۸- نجف

آرامگاه مقدس امام اول ما، حضرت علی (ع)، در این شهر قرار دارد.

۹- غسل زیارت

در نجف وقتی به مهمان سرا رسیدیم، وسایلمان را در اتاق ها گذاشتیم؛ غسل زیارت کردیم و با وضو به حرم امام علی (ع) رفتیم.

۱۰- در حرم امام علی (ع) برای همه دعا کردم.

۱۱- در روزهایی که در نجف بودیم، برای نماز خواندن به حرم امام علی (ع) می رفتیم.

۱۲- من در حرم امام علی (ع) دعا کردم که به یاری خدا بتوانیم رفتار و کردار امام علی (ع) را در زندگی خود سرمشق قرار دهیم.

۱۳- رضا گفت: من درباره ی زندگی حضرت علی (ع) و رویدادهای زمان ایشان مطالعه کردم.

مطالعه برای انجام فعالیت

۱۴- جامعه اسلامی بعد از پیامبر گرامی (ص)

خلافت ابوبکر

پس از رحلت پیامبر گرامی اسلام (ص)، میان گروه هایی از مسلمانان بر سر جانشینی آن حضرت اختلاف پیدا شد.

البته پیامبر گرامی اسلام (ص) در آخرین سفرشان به مکه، در محلی به نام غدیرخم، حضرت علی (ع) را به عنوان جانشین خود معرفی کرده بودند. بنابراین گروهی حضرت علی (ع) را جانشین پیامبر می دانستند. سرانجام، ابوبکر به خلافت انتخاب شد. گروهی از مردم با ابوبکر بیعت کردند، یعنی، با او پیمان بستند که از دستورات ابوبکر پیروی کنند.

حضرت علی (ع) و یارانش برای این که در میان مسلمانان اختلاف ایجاد نشود، سکوت کردند.

خلافت عمر و عثمان

بعد از ابوبکر، عمر خلیفه شد. در زمان عمر، مسلمانان سرزمین های زیادی از جمله ایران را به قلمرو اسلام افزودند. عمر پس از ده سال خلافت، توسط یکی از مخالفانش مجروح شد و چند روز بعد درگذشت.

پس از عمر عثمان به خلافت رسید. در زمان خلافت عثمان، بعضی از حاکمان شهرها به مردم ظلم و ستم می کردند. مردم از عثمان خواستند تا آن حاکمان را از کار برکنار کند ولی عثمان به خواسته ی مردم توجهی نکرد. سرانجام، گروهی از مخالفان، خانه ی عثمان را محاصره کردند و او را کشتند.

خلافت حضرت علی (ع)

پس از کشته شدن عثمان، مسلمانان با خواهش و اصرار از حضرت علی (ع) خواستند که خلافت را بپذیرد و با اشتیاق با حضرت علی (ع) بیعت کردند.

حضرت علی (ع) شهر کوفه را که در عراق قرار داشت مرکز خلافت خود قرار دادند. خلافت حضرت علی (ع) تقریباً پنج سال طول کشید.

۱۵- حضرت علی (ع)

آن حضرت همانند محرومان و مستضعفان زندگی ساده ای داشتند، برای اجرای عدالت تلاش می کردند و دست ستمگران را از بیت المال کوتاه کردند.

به همین دلیل، با شروع خلافت حضرت علی (ع) و آشکار شدن شیوه ی حکومت وی، برخی از سودجویان بیعت خود را با حضرت علی (ع) شکستند و به مخالفت و جنگ با آن حضرت پرداختند. اما سرانجام شکست خوردند.

۱۶- پس از مدتی همه ی سرزمین های اسلامی، به جز سوریه (شام) پیرو حضرت علی (ع) شدند.

۱۷- معاویه

در آن زمان معاویه، پسر ابوسفیان، حاکم شام بود. حضرت علی (ع) معاویه را که مردی فاسد و ستمگر بود، از حکومت شام برکنار کردند اما معاویه از این دستور سرپیچی کرد و همچنان در شام ماند و به مخالفت با امام علی (ع) ادامه داد.

۱۸- جنگ صفین

سرانجام، میان امام علی (ع) و معاویه جنگ درگرفت. در روز آخر جنگ، چون پیروزی سپاهیان حضرت علی (ع) قطعی بود، پریشان شد و از مشاور حيله گر خود، عمروعاص، خواست تا هر چه زودتر چاره ای بیندیشد. عمروعاص به لشکریان پیشنهاد داد قرآن ها را بر سر نیزه ها کنند و فریاد بزنند: « ما همه پیرو کتابیم و نباید با هم جنگ کنیم.»

برخی از سپاهیان امام علی (ع) از جنگ دست کشیدند. حضرت علی (ع) سعی کردند فریب خوردگان سپاه را از حيله ی دشمن آگاه کنند اما موفق شدند.

۱۹- سرانجام قرار شد از هر دو سپاه، سپاه حضرت علی (ع) و سپاه معاویه نماینده ای انتخاب شود.

۲۰- عمروعاص

معاویه عمروعاص را که مردی حيله گر بود انتخاب کرد.

۲۱- ابوموسی اشعری

گروهی از سپاهیان فریب خورده ی امام علی (ع) بر خلاف نظر آن حضرت، نماینده ای به نام ابوموسی اشعری را که مردی ساده لوح بود، انتخاب کردند.

۲۲- هنگام مذاکره، عمروعاص نماینده ی معاویه، ابوموسی اشعری را فریب داد و معاویه را به عنوان خلیفه معرفی کرد.

۲۳- گروهی از سپاهیان حضرت علی (ع)، به جای پذیرش اشتباه خود، از اطاعت حضرت علی (ع) سرپیچی کردند و با او دشمن شدند.

۲۴- خوارج

این گروه که از اطاعت حضرت علی (ع) سرپیچی کردند، خوارج نامیده شدند. خوارج که مردمی بی رحم و نادان بودند به آزار و کشتار مسلمانان پرداختند. این گروه خلافت معاویه را نیز قبول نداشتند.

۲۵- جنگ نهروان

عاقبت حضرت علی (ع) ناچار شدند با خوارج بجنگند که در پایان این جنگ، حضرت علی (ع) پیروز شدند.

۲۶- شهادت حضرت علی (ع)

پس از شکست سخت خوارج در جنگ نهروان، یکی از آن خوارج به نام ابن ملجم، مامور کشتن حضرت علی (ع) شد.

در سحرگاه روز ۱۹ رمضان سال چهارم هجری، هنگامی که حضرت علی (ع) در مسجد کوفه مشغول خواندن نماز صبح بودند، با شمشیر زهرآلود خود ضربه ای به سر آن حضرت زد.

حضرت علی (ع) دو روز بعد، در ۲۱ رمضان به شهادت رسیدند.

۲۷- خلافت امام حسن(ع)

پس از شهادت حضرت علی (ع)، پیروان آن حضرت با پسر بزرگ ایشان، امام حسن (ع) بیعت کردند.

۲۸- تاسیس حکومت بنی امیه

پس از مدتی، امام حسن (ع) به تحریک معاویه، مسموم شدند و به شهادت رسیدند. معاویه برخلاف شرایط صلح

نامه، از بیت المال برای خود درباری باشکوه ساخت فرزندش یزید را به جانشینی خود برگزید و حکومت بنی

امیه را تاسیس کرد.

۲۹- پس از شهادت امام حسن (ع)، برادرش، امام حسین (ع) به امامت رسیدند.

۳۰- در آن زمان یزید پسر معاویه که فردی فاسد و ستمگر بود حکومت می کرد.

۳۱- یزید

به طور آشکار گناه می کرد و دستورهای اسلام را زیر پا می گذاشت. او در ابتدای حکومت خود سعی کرد به زور از امام حسین (ع) بیعت بگیرد اما امام حسین (ع) نپذیرفتند.

۳۲- امام حسین (ع) می دیدند که دستورات اسلام و روش پیامبر (ص) به فراموشی سپرده شده است. حاکمان به ظلم و ستم مشغول اند و از بیت المال که متعلق به همه ی مردم است برای خود کاخ هایی درست کرده اند.

۳۳- واقعه ی عاشورا

سرانجام در روز دهم محرم (عاشورا) سال ۶۱ هجری، امام با یاران اندک ولی با ایمان خود در صحرای کربلا در برابر لشکر بی شمار دشمن ایستادند.

۳۴- جنگ از بامداد آغاز شد و تا بعدازظهر ادامه داشت. در روز عاشورا، امام حسین (ع) و یاران بزرگوارش تا آخرین نفس شجاعانه جنگیدند. دلاوری آنان در این جنگ، در تاریخ جهان بی نظیر است.

۳۵- دلیل قیام امام حسین (ع)

امام حسین (ع) در مورد دلیل قیام خود فرموده اند: « من برای زنده نگه داشتن دین اسلام و امر به معروف و نهی از منکر قیام کرده ام.»

۳۶- پیام واقعه ی عاشورا

واقعه ی عاشورا نه تنها خاندان بنی امیه را رسوا کرد و ظلم و فساد آن ها را آشکار کرد بلکه سرمشق خوبی برای قیام بر علیه همه ی ظالمان در طول تاریخ شد.

۳۷- کربلا

در این شهر آرامگاه حضرت امام حسین (ع) و حضرت ابوالفضل (ع) قرار دارد.

فعالیت ص ۹۵ کتاب

جواب سوال ۱:

برای زنده نگه داشتن دین اسلام و امر به معروف و نهی از منکر

جواب سوال ۲:

در مقابل ظلم و ستم و فساد سکوت نکنیم و امر به معروف و نهی از منکر کنیم.

کاربرگ شماره ۱۴

جواب سوال ۱:

۸ سال پس از هجرت پیامبر (ص)

جواب سوال ۲:

۶۱ سال پس از هجرت پیامبر (ص)

جواب سوال ۳:

۳۵ سال پس از رحلت پیامبر (ص)

جواب سوال ۴:

بعثت پیامبر (ص)

شهادت امام حسین (ع)

پرسش های متن

- ۱- پایتخت کشور عراق کدام کشور است؟
- ۲- آرامگاه مقدس امام علی (ع) در کدام شهر عراق قرار دارد؟
- ۳- قبل از ورود به حرم امامان بزرگوار چه کارهایی انجام می دهیم؟
- ۴- حرم چه کسانی در کربلا قرار دارد؟
- ۵- پس از شهادت امام حسن (ع) چه کسی به امامت شیعیان رسید؟
- ۶- در زمان امامت امام حسین (ع) چه کسی حکومت می کرد؟
- ۷- یزید چگونه مردی بود؟
- ۸- امام حسین (ع) و یارانش در چه تاریخی و در کجا به شهادت رسیدند؟
- ۹- امام حسین (ع) درباره ی قیام خود چه فرمودند؟
- ۱۰- پیام واقعه ی عاشورا چه بود؟